

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

МІСЦЕ ЕЛЕКТРОННИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ.....	60
Кульбачук О.С., Сідь Є.В., Соловйов О.В., Піскун А.В.	
ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БІООРГАНІЧНА ХІМІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	61
Кучеренко Л.І., Кандибей К.І.	
КОМУНІКАЦІЯ ТА СПІЛКУВАННЯ У СУЧАСНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ	62
Лашкул Д.А., Назаренко О.В.	
СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	63
Лукашенко Л. В., Лихасенко І. В.	
СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ.....	64
Луценко Н.С., Рудичева О.А., Ісакова О. А., Кирилова Т.С., Михальчик Т. С.	
СИМУЛЯЦІЙНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД В ПІДГОТОВЦІ ОТРИМУВАЧІВ ОСВІТИ З МЕДИЦИНИ НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ	66
Льовкін О.А.	
ВІЗУАЛЬНА ГРАМОТНІСТЬ В ОПАНУВАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЯ».....	67
Макуріна Г.І., Чернеда Л.О.	
ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ СТОМАТОЛОГІВ.....	69
Манухіна О.М., Варакута О.А., Сидоряко А.В.	
ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І КЛІНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	70
Мельнікова О.З., Іванченко О.З., Мікасян Г.Р.	
ІННОВАЦІЙНІ ТА ТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ КЛІНІЦИСТІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	73
Михайловська Н.С., Стецюк І.О., Коновалова М.О., Мануйлов С.М.	
ПІДГОТОВКА СТОМАТОЛОГІВ В ІНТЕРНАТУРІ – ВИКЛИКИ ЧАСУ	75
Міщенко О.М., Манухіна О.М., Варакута О.А., Сидоряко А.В.	
РОЛЬ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА.....	77
Москвітін Д.А.	
ОЧНА ТА ДИСТАНЦІЙНА ФОРМИ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛІКАРЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	78
Недельська С.М., Ярцева Д.О., Мазур В.І., Самохін І.В., Кряжев О.В., Бессікало Т.Г., к.мед.н., Кляцька Л.І., Федосєєва О.С., Лямцева О.В.	
ВИКОРИСТАННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ПРОГРАМ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В НАВЧАНІ ЛІКАРЯ-ЛАБОРАНТА	79
Павлов С.В., Баранова Л.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КЛІНІЦИСТА-ФАРМАЦЕВТА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	81
Панасенко О.І., Карпенко Ю.В., Куліш С.М., Аль Халаф Н.А.	
ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ У ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ.....	83
Пацера М.В.	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ З ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Пащенко І.В., Соляник О.В.	
ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ САЙТУ НАВЧАЛЬНОЇ АПТЕКИ.....	87
Пишнограєв Ю.М.	

ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ СТОМАТОЛОГІВ

Манухіна О.М. доцент кафедри стоматології післядипломної освіти,
Варакута О.А. доцент кафедри стоматології післядипломної освіти,
Сидоряко А.В. асистент кафедри стоматології післядипломної освіти

Ключові слова: безперервний професійний розвиток, особистісно-орієнтоване навчання

Концепція освіти лікаря-клініциста в цілому передбачає можливості розширення медичних знань, навичок і вмій. Безперервний професійний розвиток при цьому включає та перевершує цю концепцію, визнаючи і додаючи широкий спектр компетенцій, необхідних для надання високоякісної медичної допомоги, включаючи медичні, управлінські, етичні, соціальні навички та особисті якості. Безперервний професійний розвиток вимагає професійних навичок, які виходять за межі медичних знань, таких як: управління, освіта та навчання, інформаційні технології, аудит, комунікація та формування команди. Ґрунтуючись на добре розвинених традиціях навчання протягом усього життя в медичній професії, безперервна освіта інтегрує етичну відповідальність кожного лікаря та підвищує задоволеність роботою [1,3]. Потреба сучасного суспільства у активних, самостійних громадянах визначає пріоритет особистісно-орієнтованої освіти, в тому числі післядипломної, серед інших педагогічних концепцій. Ця концепція передбачає досягнення такого рівня професійної компетентності клініциста, який дозволяє ефективно діяти в будь-яких умовах, гарантуючи пріоритетний розвиток інтелекту на основі синтезу принципів фундаментальності, індивідуалізації, прикладної спрямованості медичної освіти і включає активізацію механізмів саморозвитку особистості, актуалізації її творчих здібностей. Перевага віддається проблемно-діяльнісному типу проведення навчального процесу перед інформаційним.

На початку навчального циклу заходу післядипломної освіти ми проводили оцінку психофізіологічного статусу слухачів стоматологів, що допомагало обрати індивідуальний підхід до їх особистостей. В процесі індивідуальної бесіди, первинного анкетування, а також за допомогою вправ «Ваше уявлення про себе», «Розкажіть про себе гарне» визначали психотип та виконавські здібності слухачів, що дозволяло визначити, форми і методи роботи, які сприяли створенню ситуації успіху. Ми розв'язували низку задач: визначення особистісних особливостей слухачів і ступеня засвоєння інформації; включення до навчальної програми тем, орієнтованих на запит окремих слухачів; використання методів та форм навчання, які давали змогу реалізувати індивідуальні особливості професійного та особистісного розвитку стоматологів. З урахуванням чотирьохступеневої циклічної емпіричної моделі процесу навчання та засвоєння людиною нової інформації Д. Колба із співавт., визначали тип навчання («активіст», «теоретик», «прагматик», «мислитель»), якому віддає перевагу слухач. Кожен з типів має свої переваги та недоліки, особливості поведінки, вимоги до навчального процесу та до інших його учасників. Слухачі, що віддають перевагу тому чи іншому стилю у «чистому» вигляді зустрічаються досить рідко, зазвичай, у кожного більш-менш представлені елементи всіх стилів. Але саме домінуючі тенденції визначатимуть і особливості процесу навчання, і реакцію слухача на певні методи і зусилля викладача. В залежності від переважного складу групи перевага віддається поведінці, відповідній тій чи іншій стадії циклу навчання і засвоєння інформації – практичним діям, або теоретизуванню, але при цьому використовуються завдання та методи роботи, привабливі для всіх слухачів групи, такі, що допомагають використати сильні сторони улюбленого стилю і компенсувати слабкі.

При роботі зі слухачами, що відносяться за здібностями до типу «надійних», особливих проблем не виникає, «впевнені» вимагають регулярного контролю та постійного об'єктивного оцінювання. Певні складнощі викликає робота зі слухачами психотипу «має сумніви». В цьому випадку застосовуємо емоційні погладжування, навіюємо впевненість у власних силах, проводимо ретельне обговорення наступних завдань. Найкраще ця методика спрацьовує при підготовці до мініконференцій та круглих столів. У випадку, коли слухач належить до групи тих, хто «впав у

відчай», застосовуємо методики емоційного блокування, вибору рівних можливостей та раптових порівнянь на користь слухача. По відношенню до навчання, за даними анкетування лише 5-7% слухачів належали до категорії інтелектуальних альтруїстів, 8-10% були інтелектуальними ерудитами, до 50% належали до групи інтелектуальних прагматиків, 25-30% складала категорія індиферентних слухачів. У зв'язку з цим організація навчання була спрямована на те, щоб знайти ефективні способи їх стимуляції та активації.

Аналіз результатів зворотного зв'язку свідчить, що інтелектуальні альтруїсти з ентузіазмом сприймають будь-які інноваційні методи навчання. Інтелектуальні ерудити віддають перевагу круглим столам, міні-конференціям, семінарам взаємонавчання, де вони можуть продемонструвати свої знання оточуючим. Інтелектуальні прагматики були зацікавлені у семінарах взаємонавчання, ділових іграх, аналізі конкретних ситуацій. При навчанні індиферентних слухачів ефективною була робота в малих групах, коли індиферентному слухачеві відводилася роль доповідача, а також мозковий штурм, мініконференції (з виконанням ролей доповідача, рецензента і аналітика). При цьому особливо важливим було урахування психологічних особливостей особистостей індиферентних слухачів. Визначаючи групи за спрямованістю пізнавальних інтересів, ми намагаємося підтримати інтелектуальних альтруїстів, спрямовуємо ерудитів, даємо чітку орієнтацію прагматикам, та знаходимо засоби для стимуляції індиферентних. Наш досвід свідчить, що при формуванні групи з пропорційним представленням усіх психотипів, легше досягти їх емоціонального включення до навчального процесу і підтримувати постійний зворотній зв'язок. Навчання дорослих завжди пов'язане зі змінами та перетворенням і здійснюється за принципами андрагогіки. Андрагогіка здійснює найдавнішу формулу навчання: *ponscholae, sedvitae discimus* – вчимося не для школи, а для життя [2]. Тож воно може бути ефективним лише у тому випадку, коли проводиться з урахуванням не тільки вікових і професійних, а й особистісних особливостей слухачів. Організація навчання з урахуванням індивідуальних здібностей та психологічних аспектів дозволяє покращити підготовку клініцистів і зробити здобуття компетентності особистісно-значимим, цікавим і по-справжньому продуктивним.

Література

1. Аспекти безперервного професійного розвитку лікарів-стоматологів в умовах військового часу через призму самоосвіти та самовдосконалення / І. П. Мазур, Н. В. Гасюк, В. Б. Радчук, М. Б. Стадник // *Oral and General Health*. – 2022. – Vol. 3, No. 4. – P. 61–68.

2. Біда, О. А., Орос, І. І., & Чичук, А. П. (2022). Застосування андрагогічного підходу при підготовці фахівців у зво. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (205), 12-17. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-205-12-17>

1. Мазур, І. П., Гасюк, Н. В., Радчук, В. Б. (2024). Дискусійні питання оптимізації системи безперервного професійного розвитку стоматологів України в умовах сьогодення. *Медицина освіти*, (4), 33–41. <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2023.4.14121>

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І КЛІНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Мельнікова О.З., завідувач кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики

Іванченко О.З., доцент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики

Мікаелян Г.Р., старший викладач кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики

Ключові слова: фундаментальні (природничі) навчальні дисципліни, клінічні навчальні дисципліни, медична та біологічна фізика.

Вступ. До професіоналізму лікаря суспільство висуває височайші вимоги, у зв'язку з чим перед закладами вищої медичної освіти постає завдання підготувати фахівців, які володіють цілим комплексом компетенцій. Сучасний лікар повинен мати системні, якісні базові знання з фундаментальних і клінічних дисциплін, вміти ними користуватися, а також володіти певними практичними навичками. Темпи розвитку сучасної науки, техніки вимагають від медиків цікавитися новітніми технологіями і застосуванням їх в медицині, вміти добувати необхідну інформацію, аналізувати її, робити висновки [1].